ACC. NR. 9166

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: VÄSTERGÖTLAND Upptecknat av: Paulina Larsson

Härad: KIND Adress: Finnekumla

Socken: FINNEKUMLA Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör

Vårarbete m. m.	1.
Hemslöjdsarbete	2.
Midsommarfirandet	3-10
Plåtterna (seder i bruk)	11-22
Förskrivna sig till den onde	23-24
Havande kvinna (seder o. tro som hon icke skulle se)	25-26
Bötsvarsel	26-27
Oturs-tyder	27-
Gott mjölkår	28-
Nyårsnatt	28-
Väderleksmärken	28-
Veckoräkning	28.

Skriv endast på denna sida!

2166

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tiden räknas i räppar. 29.
Väderleksmärken 30.
Tyvor. 32.
Talesätt 33
Ordspråk 34
Grötrim 35
Spöken och syner 36
Dödsvarsel. 37.
Syktegubbar och mackagubbar. 38.
Den som var i synen, var född en sön ell. torsd. natt 38.
Skogsrå 39.
Gastar 39.
Troll 40–41
Allmogen avtog huvudbonaderna, vid ringning i kyrkoklockorna 42–44
Husandakt. 44.
Friargillen (fästemögång). 47.

Skriv endast på denna sida!

2166.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tjänstedräugar hade även förr	54-56
Bröllop (1850 talet)	57-
Förhållandet mellan Husbönder o tjänare	
Löner	81-86
Klädedräkt	
Sjukdomar o läkekonst	87-95
Barnadödskvinnor o spädbarn.	96
Svartsjuka.	97
Kortleksdregh o -lucc.	98.
Djursjukdom, botemedel.	99.
Tankar om bildning	103-112

Varvengstorp
Kivinge Vpl.
Finnekumla

2166 Unga Pauline Larsson 1

Jan: mars S Finnekumla

2166

I Kärjen år 1800 talet
talet och berätta i Kris=
tianstad. LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
Värmlänningen vore gärna
männen dyster med lite
av varje, emen Sådan
fru åkarne för ägnas
Kupa fru fjälalis Innuan
fjälalis ålingen var Kriega,
så Ryssarna kom, då var
att Kiva Linnebast, Tips
Rep (Tämmar) då gagn=
des Linnebast till allan
Slags Tämmar, när bastun
var trasig, Sån fors=

(10)

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV 2166

gubbarna, och vredo bar
dep på en vind.
De flesta män voro
med båtar på bygg
och försålde hemm
hemindustri, av väp
dar - och svarvade
trä kärl åt mjölkbö
askar, de unge män
voro ute på bilda b
der inom Sveriges lå
skap — så när di k
gå från en stäv s
de, vi får la lär
"knalla" ass i väg, de
uppköpa, namnet
knalle på en handels

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2166 3

Brunnarna hadde berät
att våda sina linnär
så att de voro nertag
fjärran dagar före m
Sammar — för tedan
kärja kungjäringen
midsammar, Det f
des i varje vår, Tä
i leanings hem vars
målade eller linn
utan Sandskurads,
tor - dörrfaringar v
emålade, apensa mä
att måste kenstanras
midsammars helgda
Väggarne vit linnra
klanklas bädsäg, hvi

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

H 2166

der, dagarn dekoderin
Gardiner för fönstren
gagnas ej mer än ju
och midsommars he
Julklgardiner var ej i bru
"Midsommars-aftan"
ingicks med en förstä
ning - att klas hynta
och kunt, förmiddag
gicks fackl ut letat lö
kvistar, för att lö
husen invändigt, pla
blomster jn marken,
ta dem i vatten i ett k
av stop eller krukor
Sam de dan placeras
Taxeländet vid fönst

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2166

Stugans Lanings[illegible] Stad
Harnäs, med Lärkristar
Tak på väggarne, i Alvs
Den Dalles Lövmskor,
Kirbammars [illegible]
gick ungdammen ut
Flacka Leanstr, för m
Stängens klädande, då
ed Fädlan är Leuda
kunnar Dam hängdes fr
majstången, midsamma
Dingehåde Träd Dam kal
Majstången, var en Gjuc
flera Alnar hägt Träd,
användes år efter år,
upsattes på en Slätt
dä var en arlista m

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

att dom och stena far
i jorden dit flera alna
Unga majstången,
Sedan majstången va
just gick ungdomarne
hem och förrätta hem
mats sysslor, och gjor
skrädet, och så åt sig
kvällen nätal/kräfts
mat/ som bestod av
kräft kavringgryns gröt
som kokats i stora ka
så att skulle bäcka i p
dagen, så att skulle d
jo består med att ko
mat under midsomm
helgen

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV 2166

Nygamen och äldre m
dich majstången i Hap
vingen midsommar
aftan, Lekan och dans
kring majstången leŭja
och på gick tin kl 3-
på morgonen, då da
och gjordes lekar oc
tit hela tiden utan
någon förfriskning,
gre och äldre njöto a
midsommarens höjdp
Nygamen och ung
äldre hjingde dansle
en och annan av d
manlige hjeda fjäl
då var en naturlig gr

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Hammeg Ulands dan, tja
vare med sin husbonn
falks Bänn och dättra
i Sammar Kanstr —
Kristammars dags afton. 2
mätts Jakat ätvigen
majstängen, Sedan d
varit vid kyrkan,
kat hän fr kyrkan! d
måste båd yngre och
äldre, En vackert dr
var än dä ej förckän
något Superi Uland
dammen, då di vare
i sina gemensamma
sammankamster fö
än fran sig, dät an

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2166

Vanligt att ungdar
men voro bupiga.
Efter midsommarsdag
så hölo dåtar och gra
nar för varandra, d
var i stora avardni
för gästarna, dit lju
för Smörgås, här de
att Smörgås hätter, d
fabrikssmat efter, Sam
lad av midsomma
gråten, som gjordes d
för, bedrom voro en
i mat och dryck, dit
kändes en glädje, natur
i lek och glam lå
ingen och utom hus.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2166

En märk punkt var o
husfadren i viss hän
var lupig då han var
medel ålders man –
jul och midsumma
firningen, var fadre
största förtignitte i h
men, om julen fryg
hunnen med fila
neder, om midsu
mm Hulle marje ve
och vinkel, kunskurs
för året, i hunnen
leastadstus

Västergötl.
Kinds Vd.
Finnerödja

II 21 2666

Uppl.
Paulina

11
Finnerö

Juli marn

1/
kopia

I början av Juli m
nad började männe
att bryta med i av
mipstattorde av li
ach bryna Bärk Bar
vrin linne bast, at
dags rep vara av lin
bast, männen bör
jörat ach ree linn
bastun, dun som i has
linnedusker för ägar
na, fick hvarje linn
köpare hos granne
för att få sig linneb
fick linn rep ach bör
Januar 1 (12 2)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kvinnorna hade bråd...
med att ty linntyg, a...
sedan lekte dom för...
slaktan, att skulle va...
kom i slakten, männ...
ginge i skjortärmar...
Kvinnorna i särkarn...
Bröd bakades en fr...
3 dagar å rad, så a...
brödförråd skulle rä...
fem sex veckor, brö...
torkas i spisgången p...
bröspett, Mest bakad...
havre bröd, rågbrö...
bakades till morgon...
bitsbröd, kaffe fick...
i en morgon ...
någon gång på dagen.

13

Aldrikan byggades för
Slåttan
Slåttan benyttade i mi
av jili mannd, grä
skulle magra, br
de mycke i ladan
Men som arkade gi
ut i slutter arbeten g
la och myra, slutta
nn för mindre ber
mer skatte tien la
ven som männ
gränsat avslags i ås
ten, före landtmäta
falk beskiten bij an
väl så an ij blev
gat sven, sin nästa

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LH 2166

I Skåne tidens gång ma
ner ut till H för ma
ganen, kvinnfolken
ma fäst bedra di g
kina tyska i ladugå
dorne skåpt ut dyv
på leke.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Husmoderen lagar li
matförråd för dag
nes kvinfolkam kam
åt fiskarlen, kom s
ligen kostad av flä
kun fisk och nägo
mjölkis kallas fran
stek, middagen kost
at kus kåpmad mj
kappas ned kaca

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

vråd, sedan äto gemen
samt en större del, p
voro ej bädda för bag
man tog sig ut på fi
mans vila om mid
Till aftonvar äto hus
vråd man bär ut
De äldre män hads
en kumma-plask a
1/3 litr brännvin me
sig tog en kopp till s
sen, det ansågs ha
högt av ingen age
man tog kopsen
Det gick länge tid a
gå till och från b
Senämnarker, för e

16
LUNDS UNIVERSITETS 2166
FOLKMINNESARKIV

dä log a vägen fr
ty barnbörn, Falk
ginge berätta am
Ammarien bäd äl
och ynyta för att
en låtin på latin, a
bö får äv åpnen lä
för och skor
Natt, när dä var la
och bäg upp bö la
dä i tankar, hur
tutte tänkas bö v
äv ej hört täg, skri
äv kenga, hört ka
dä ej in någat inn
på en gång, av dä h
kunda tä ute i fe

2166

bel nuckar, allm Bn.
markar att mass m
der klagar, hur elände
Kornmarkar vara ökn
gränsat så emellan k
marne får att få hö
det fanns i mycken
åkergrässorkar el
ådade mostegar
sybetstiden i slutet
var juni kl 4 e. fm
morgonen, till kl
gick ned Hultas a
utet. "Veckans ar
Hulta kl 4 e. fm lö
dags, sept. nr, det h
de tidigs mål i

LUNDS UNIVERSITE
FOLKMINNESARKI

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

i Kyrkan, på avla
nu platser där kyr
klockan ej hördes, t
leyfaydon Kapn e
tuta i kur än ar
Tiden var slut
kuta ningen bedan k
re två på pita di plic
lidt leytansom.
Abstring för tukleate
visade sig dri, än
mon g arlutade me
kuta eller leygog i he
mon för lördagarn
för lördags eft m, t
kunnen ta hyrta
för Estilodyse inkas

2166

Slutet av "Slattan" e
j alltid så kalla Jo
Insmädarne, Vers
att bygel börja Tu
dant - då var det c
resa in Tiv ullinka
uur Berås att häf
någon Tunna uur
kalv Tunna brasv
Det fanns ej någon
mjölnandel, Fid
emellan Slattan o
bådsbärgen Hus
knapphetens Tidan
och den Tiden kalla
alltid "Olsmässe kr
ken" och var det

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
2c 2166

Dark varmre tre da
färe ach tre dagar eft
alsmäsee (dags-dagen) 29
in brädmagra kärr
Det var kätt kraat fr
männen i hemmet
met ändö vare fae
starkan ach kurtiga
ach kann hej vät i
nn enkla vare
Gädje ach munt
bärrades ingalun
Leka ach idrätt ära
"Slattekjäcp" blee e
ted sedan landtm
Iri varit, sedan
ägarna vare ardn

Och lördagen, upps
Anförsp i ukmarka
två fick di dags värka
i Slaten och Skäl
(i hö och Lidsbergs
Farfara under Sn
gads hadda tim v
ängar och åkern a
Lärga in
Lö 1860 talt gjorde
Herr Andrejaefver,
ginge till varandra
då var äter tjäg
morgon och Brin
ligu - di gick ut
Sö morde kl 3 p
morgonen, då afl

LUNDS UNIVERSITE
FOLKMINNESARKIV

12 2160
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

L~ 2166

Lagen och tro

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

2166

Om nägon allmogem
var mycket lik Thomas
att han förskrivit sig t
den andre (djäfvulen) —
Det tillgick så att den so
ville veta rik, så tog
av sitt blod, skrev en
skrift av sitt blod til
den andre, han begärde
en viss summa pengar
och utsatte vissa ter
år för sig, sedan satt
skriften i kyrkodörre
nyckelhål, att Thom
att den andre skulle
den skriften —

(140

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Nar de utsadda arm var
gangna kann den ana
ach ville kunta dan f
Ebrudne, men dan fo
vne ville ej folja me
da kunnas en Ekarpton
prast — prasten kande
att dan ande, igenom
hon tog kal for fanst
Elsjet, kande ut dan an
i dit liten kalet, dit ba
da dan ande far ut, de
kedde hon ej mer ma
att faga kanam inne
dadan kann / fanstergl
vare inpattade i Elg
i kallet for tra —

3 2166 25 25

"Havande kvinna" fick
se något avhuggit ha
huvud då blev barne
harmunter, fick hava
kvinna se eldsvåda fu
barnet vådeldsmärke
synen (ansiktet)
Säck fingo andrig bär
öppna tomsäckar, mä
vara knutet om säck
öppningen, för mötte
havande kvinna m
öppen tomsäck blev
barnet dimmunt.
Garnvinpor fingo an
stå tomma om havan
kvinna kom in där h

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

2166

Hus uppslagna tamma
vapar Telec
munt –

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKI

När vann/mulvaden
upp jordbyggar intin
ingången – då dag
någon för det blåst –
När ekorren hoppar
fönsterbarmar, då
gav i det hus
När någon skrake
klänitt, intill hus
gördar det leda
När fack lekan
leva till likäl, fick
snart lekan för
igen till likäl

2166

Hus uppförda samma
vapor Telef
mun –

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKI

När vann/mulvaden sk
upp jordhögar intill k
ingångsen – då dag bry
någon för det talat –
När ekorren sprang
fönsterkarmar, då dag
gav i det husets bar
När ngglor skrak
klänsitt, intill hus a
gördar det leda lik
När fack lekan förin
leva till likäl, fick a
snart lekan förningsl
igen till likäl

2166 5 LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

När folk gick i sladd
från Sypkan, blev bru
lik från det häcut a
någon, när Sypkklas
hudde ur gungande hy
mänta han lik, gick
Sypkklackan tungt
sjungdes själatringning
vilke dun ej gerna h

När någon gick be
eller rusta bent, mät
di Brinfalk, två gick ba
ej bra, dit var att Sp
sper dun mätande, h
invänkte i mätet någ
andt.

Vare dit Takdropp a

Syrdelsmåsedagen från
gårdstaken blev en god
mjältkur –
Första gången man
nyårsnytt, vad ma
då hade för sig fö
man måste göra frå
årt –
Från det gamla vår
natten den 6 april la
det frost i 40 nätter
Veckoräkning för vår
Lärja gamla Vårfru
gen 6 april, då ge
13 Tavde veckan in,
den räknas mukarn
Från den dagen 1. A

Jakob Olsson
Kind
Finnekumla

Gyll Carlina Larsso
Finnekumla

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
2166

mukann, dit vur mukan
ftr midsammar, i
mukan skulle något a
te göras - Sminngstid g
mukan Karn att lin
tås i J.-8- mukan
Telin räkuas i käpspa
fyrn käppar an ar
Vinter käpp tin mär
dag, mårkäppen kän
Sulu an midsam
Sammarkäppen kän
an midsammar
an Widalsmöse
hösträppen tin fat
Vintrkäppen kän,
månader i varje kä

2166 • 20

Vinter kpröds de å
klukläs, nya mjälken l
i första anden leve
vinter om jul – var
En bradare leve bli
vinter –

LUNDS UNIVERSITE
FOLKMINNESARKI

En del kprsda mat
hur dann himlega
mar på himlen, a
vintergatan bred f
mitten leve klarb
efter jul, nar lere
nedrsta ånden le
efter vinter –
Regnar det fre
tändag, så leve
kungar i 13 händagar

9

2166

31

"Brittesmässe hammar
am vas Wackart väde
först i ackt am Bring
Tordagen — LUNDS UNIVERSITETS
Gallusdagen dm 16. a FOLKMINNESARKIV
Mar dit gerant klart v
hela dagen, blev dt e
Tarr Sammar, var f
muden blev regnig ge
Tordagen blev hegna
förstammar, am eft
genm bi blev gen
eft Sammar —
Lucas dagen 18. Akt,
dagen Hanlle Kåbrätt
Kål Togas nr jord
Kältäppar vare läng
från muse —

10

2166 32

När kungen hela lördag
och om talen låte hej a
dröj då låte vår dit för a
prästen skulle få sin kr
tarn då den var förtä
"Var dit skadskjutet väd
i Advent, så att jorde
ej var större än tann
Bröa ihring den med en
gamal ko – då blev
äring kommande år –
" När de vare rädda fo
apåtitliga människ
kadus kana ej göd a
vakta kam värpe
kartor –
Bättre för en mor a

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2166 - 33

Två 7 barn – än fö
7 barn två en mor –
Bättre då barnen fram
i moders knät – än de
barn trampar för mo
hjärtat –

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Småbarn småbekym
mer för föräldra, s
barn stora borger –
Bättre en fågel i hand
10. i skogen, det var e
någon barn som fåt
"När lika mun hade fu
andas när kengna
mätting kan den fattige
gon sked –
Om barn gingo ach

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2166

Barka krystaten vara barn.
"Låtar för därnar, för
årligt talka ej för tjurar

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Grätarn vara en mang
Nem som kunde hitta f
Fakiraligast i gälus la
var bäst - Ingen fi
Fnga något åkes grät
fabet innan grätan
Sinnad - några dyck
"Denna grätan ej bakt
grytn utan i en hvit
dar äter barn en kvit
"Denna grätan ej bakt i g
Fa utan i en åkes da
äter som en ko —

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

36

Denna gåtan ej känd i gr
utan i en bälte du a
Svem en stalle —
"Falk tunde på Spåkan
ach aü en del menni
vare i "Syre" — aü bygd
mera spåkne, än andr
den som var i byne n
likgårder på någar, h
vick en del hem blir
gårdar utan för där
långt innan någan d
i den hem —
Aü fuck vare döda
Te den som var i by
den döde i fler likpsm
svarta hundar — då ha

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV 15 2166

3

den dödo ej fått någo
framtids lån i livstide
Den barn var i tyre h
de vid vissa hem fim
begrafningspsalmer, a
traddes att bleo brart
från det stället –
Den barn gjorde likki
hörde någon tid inn
att det skramla om kra
i hans snickareverktyg –
Den barn var i tyre
eldkonster flada åv
vissa hus, då bleo tra
att det huset brinn
ned, och ej kinna rie
Tack bägo lycktegrekte

när de högo kyrkan fear
i kärrmarken, bå var de
kyrkegubbar – och kradds
var "neckangubbar" i bro
bäcken, och när di hadd
mukat än göra vad a
ville vid djur och m
nisker barn födas än
den bäcken där neka

Lunnas

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Den barn var i byne
föds en måndags eller
torsdagsnatt, då lect
en är fjälmasen dä
des en torsdags na
upp åkes på en mån
morgon —

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Jack trodde jn Skazsk
an dē var nōjga um
maktar i skogen, dā
dē gingo i skogar ble
de matta, dē finktes j
an asunda ängar bl
upp av massar —
Jn trodde jn gast
nār dē gar genljes
skogen från talande
lingre hāll, dē var
Ten dam hörna nem
"den gastas" kunde id
kamma jn hjān - u
sprungo kuntankrin
hjān, kun lingt dē
var kringa hjān

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

fiskare vann hadda fr
att tala illa om gästa
då gjorde gästar illa
deras fiskaredskaper, e
fiskare hängde upp d
mitt bjöstränderna
Lack tradde för att tra
hadde i berg, och att
ler hadde en förlorad
kung, som var mäkta r
folk trodde han hadd
dar och gömde dessa
av guld och silver
den folk trodde att tra
Tarida av kristnhete
som Tälde att de ha
klara dagen, fick de

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Trallkungen de bale
då sprack han it
tågen gingo un
klungen stann berg
får un klo ned
Trall kom kadde i
berg, kunde vara
mät människor
kadde i deras nä
kån den kapparsk
malde mjät åt d
ach fämnera mjäl
om fulkat kom ka
i trallens näsket,
leskadeign mät tral
ach ej yppa vad
di fick av trallen

2166

2166

Bland gamla Seder

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sam börja Forsamm
När Kyrkklockarna Rin
för någon död, an det
mitt i det brådaste Ar
arbete när Kyrkklocke
klangen gick över majd
så vann det en värdna
betydelse när bonde hör
Kön Kyrkklockorna.
Alla människ lyfte för hat
kanaden, när det va
dock en erinran om
livets förgänglighet, o
död, och det ökänd
kvartam graven -

(52)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Det var vid en av
tinpäse som den gam
Tidaas människor lad
sina Inkomster, I inte
ännu hus, utan ägde
och i varje väder fo
de alltid av hvete
maden, så snart de
förtära en bit mat,
man gjhadde mer
en halv kaka hop
bröd, och lite kar
Talis. En värdman
tyckte för det dapl
bröddet, om det le
ett vane bruka för
ga, men det var,

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

samvaro om de tid
då Svået och lunga
mål, voro ofta åter
mande gäster i me
gemans hem, och
för även den förr
sådа betraktades de
en mål, vilkne m
mottogas med and
och ädmjukhet.
Husandakt hölds
de flesta hemmen,
och tjänare måste k
morgon och aftun le
och psalmen ur psalm
boken, och något
pitch, i bilech - Tjä

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

och lärm måste va
samlade i hemmet
kl 8 a 9 på kvällarne
alla års tider — I de
hemmen gingo m
med psalmer, sedan
älskn sången tager
I arbetsgång gingo e
många visor, och
ga dikta visor bjö
sakers kännbolse fr
trädde aftn i stu
farm, sackat vara
skrive kamerogn b
di kunde tacka d
känslor i skrivet
vears innehåll, e

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

2166

Lands munkligt, sens
emellan – ack dū gu
fort aū inlāna hij m
nāsor Lund ledsna a
dammar, nydamm
som hadde sōng bäst
āna hij mycke i bå
efter sin melodie
fnikat älskan sōng de
kände en lyftning
dū alldagliga lidel
Och när någon dag i
hem, så stannas klacka
aū skulle vara tyst in
hemmet, klackans afsla
var en sinnelids av aū
svart han eū menniskol
vara dust

2166
2166
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Friaregillen

I början af 1800 talet
förekom ej ringförlo-
ning bland allmogen.
Seden var den, att den
som ämnar fria på en
ställe skulle hava en
bäneman för sig, u
var en förfriare me
i följe då skulle fri
den di antog den
som ville vinna on
på stället, som förfri
en fråga - fick han
som fria inträde på
stället — frågan om

LUNDS UNIVERSITET 2166
FOLKMINNESARKIVET

ster får inlåd, så
tlivande svärföräl
till en start "friaregi
gästernas förväldn
kan ock dess näs
de släktingar – ädl
gästernas närstående
Släktingar inbjödes
"Gästernas fader" ti
nagar vid friare
lets middag, att bl
fått en mög, var
mans fader död, d
skulle äldste bradre
eller förmyndaren,
tillbörna att friare
är antagen

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2166

Sedan friaregillet fera
så var det så bestäm
dum ringförlåvnin
Sedan friaregillet va
så börja arbras i fäst
männhem med att f
hemgiften i ordning
Och tid berättaplskläd
stimma och våra va
mal tin brudgumm
kläder — fästemän
få kästen att gå est
lin, sedan det var re
gjart, dit var fästemö
gen, sedan var bå att
vem dum skulle gif
tig, antingen fattiga el

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV 2166

5

rika skulle de gå före
mögången, inom sock
eller närgränsande so
Fästemön från bergr
hem hadde en piga
sig till hjälp att bära
fästemö gåvor till a
ul, när fästemän
till hemmen, knack
han på dörren me
en knackepenne, a
var utsirad med m
ning eller klädd me
flerfärgadt papper
Som förvaras bedan
Som en relik —
Husfolket kunde ej

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2166

fästemö brackningen
förstuge dörren, hvar
hon gick ut och hälsa
och det fästemö från
berget hem, så blev d
stora lin knippen a
ul, linet och ulen
i hop byda vita laka
Det var ej skamligt
gå fästmögång, det v
ett fast bestämt
alla som skulle gifta
Sedan för vintren spa
linet och ulen till kl
kläder, det var bestått
spånad och vävna
och skräddare by får

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

6

2166

Skinsfällar för Ryske
Det leder Sängkläder i b
dis fjärbälstrar dyn
tuckan bakar flera R
fårskinsfällar –
Tästerna gav fästem
lerdutstyssel kallas
gåvning – fästerna
skulle ge blivande
svärföräldra, och fä
mäns tyskan – Svär
mor fick dessutom ty
handdukar, svär f
och trägna grann
blommigan eller ruti
väfttyger i flera färge
Bänemans förfriarn

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

fick sin skjorta och sin
sov av gästerna —
Brudgummen kläder s
tydde i berndans hem a
sängen av sängkläd
voro i ordning inne
dit bönjas, med begyn
ålderdyngden och beskär
till bröllopet — var a
vackert väder på bröl
dagen blev en lycklig
äktenskap, blev det bes
på bröllopsdagen, då
Berndan fått så mån
tårar, som det kan kr
i berndkranen, eller
blev berndtackat sitta

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

am dit kringsa jn ler
lapsdagen / dit var bög
Tjänstedrängar hade
ädan förfriare, hos d
di ämna fria till, Tja
kunde icke giva när
de begående, en du
Tjänstedrängar fick lä
kerudgumma kläder
fästemän hade gåd
fästemögången, då h
fick till Ängkläder,
stepigor fingo ej då m
i fästemögången Sa
från kringsa kom
tjännas krälltop lle
enkla, de gick till fr

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

nnn de skulle vigas, d
flesta av Insleandefa
gav lernsprut och d
giftas snart han fäjt
till prästen, och lernsp
ts föräldrn en leråkap
meddej —
Vår Hannra giftte sig tej
en Torpstuue uver hu
vandra klaptte till m
i vagan stangsbuck
Sam de nygifta fic
adla upp — lakap k
de gamalt pu auktion
en ko fick de pu fo
hu fick hej en kalv
de fadd — upp en eg

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

16

2166 – 5

Ko-liknsår tag di ett el
två får på låta/på fad
fick hälften av vlen h
ten av lämmgen, a
några år kunde de h
egna får (tåer) kallas
Tjänare kunde i har
någan ursprung, dom
länefärmänner små,
enda en pign kunde ha
åren var lin, för ha
fick så här (lin) de
han tjäna, nl ach linga
amestlipt, var i någo
kamologarn i kenk
Sängkläder, enn gångkl
nl ach lin enda ecklädn
för fackat kål i helgdsöta

2166 2166

Bröllop före 1830 talet
i Kinds härad

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5

Vårdkasedrickan till bröl
Då var en brädsken
flera veckor före bröl
pet i brälopsgården
flera åltimmar berg
och då bakas i flera
gar och fäjas i brälo
gården.
Kvar veckan före
brölloppet gick kum
likvande berndans f
der, och inbjöd all
dem skulle vara m
på brölloppet

(9

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Det blev bråk för di lyss
berättelsegästerna, från varje
hem som skulle med till
berättelse, skulle utrustas fö
ning för dygnet bestod
båtastar, bestodar bakas
bakning – båtast bakas i en
stor skittel 10–12 timmar,
skulle vara 20 kannor
mjölk till en båtast, bryna
Flemmen som skulle me
för berättelse, gick och tigd
mjölk från 10–15 staten, till
nn bestod och båtastar, o
baka en mängd bakor til
föreningen, berättelse stätet fe
för dygnet bakor – bak

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skan viskan, till drange
ach jingan dam vare i lera
gärdan — Jårdar dmör ast
tin lerna Jackat, dit kallas da
maten, dam di nygifta kunde
kava då de kam i sitt nya
Husfadren Jick lecreda sig J
jengar tin skålsjungar lic
Jackat, jingar till kakerskan v
uppasare Sackarens Jatteje - Pr
Hjelmämen — Dit kasta ai
kamma till kerättap, men
kap vare Jörlänktade, fame
Jäster, dra dam vare närstä
Skåkliingar tin brudJackat ska
vara med jö kerättapan, Jar
mor, dras kearn antingen d
ko dmå eller väct ungdam

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Med klädedrabter v
ej anspråka på mer
för ungdommen
dymmarbet di kan
leje dem skulle va
bondhjon, gick en d
före bröllopet, och ha
granlåter, halskjedjor
klammor och mån
färgade band, di
nu granlåter av var
den, en del fick kän
granlåter af brud
barnes släktinga, un
dammen ville hyb
i marken hjärta fr
dä var ej skamligt
kännt in bröllop, ifrån

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
5
2166
61

Bröllopsdagen
Brudgummen avhäm
i sin hem att anl
agifta män Det gick
förstås ej utan ett gil
Detta kallas "sparra
emedan man, enlig
traditionen, både k
och gav sig i väg kr
dande, då sparran
lades flitigt använ
skedde icken tidigt
en morgon under
den marken årstida
begagnades leders f
sparrals färdan tim
bröllopsgärdan —

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

6

2166

Vanligaste i Berätte
gården, dock spele
och spela bim [illegible]
låtar berättaps mar
som begagnas för
likt ändamål, kan
den århundradens
lecka i Tiden, Ne
dels utjärdes instru
ten av Klarinett
och fiolen, mera
användes trumma
hos någon lik Bon
de den trumslaga
med, och slog på trum
Den ena samtidigt
den andra slam i

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

bröllopsgården.
Till något storlandt
bröllop bjödas några
ståndspersoner, besyn
länsmannen, närboen
Herremän, med vi
brudens fader var be-
kant ~~med~~, även a
föröfrigt inte vi
omgånge förekom
Ett bröllop utgjord
undantag från de
öfriga gillena.
Ståtligast tog sig brö
pet ut i ett kyrk
bröllop - Brudfölj
företrädt av spelm

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2166

Kyrkan tlad ömyck
bid kemmen och
under vägen och s
kyrkbank vore kest
åreparter, i berätta
gården och vid kyr
kann vara di klöss
anstalter vidtagna
för åreparter
I kyrkan tag bröd fra
plats under, "pälsen
Den utgjordes af fem
kyrkant, och uppbä
i vart och ett av h
nen af en 2 alnars l
blåd kåpp - kåpparn

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

hålles av "klasshållare
Detta namn använda
för "marskalkarne"
Tamarann hette brudf
och den som klädde
brunden "brudsätar"
Då vigselen försiggått
på ädelgift sätt, gi
präster för altaret f
att mottaga afton-
Brudn gick ihs geno
ena altarerunds öppn
gen, och brudgumm
genom den andra, o
de mötes så vid
förstkälen, hälsade
varandra, sedan de

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

10 2166 –

återkommit utan a
Sunden tugo de vara
i hans ach varo så
mottagande de när
des Nyckänstningar
Stridet tin lerdens h
Skedde med värdig
ach under klingan
spel –

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Vår vara Sumbarn
kärja brällafs middag
Dem åts vid Sillenn
långbord Sundt de
Skägans väggar, Vår
nn Skulle till lerds,
Sadis" ar aun Krap
Prästen lerud ach ler

2166

gumme hade den fram
platsen, då en gäst som d
entid berättat, va
de som skulle följa
=apachet närmast - bru
fadrens föräldra och n
mare släktingar had
sinn egen plats
brudsätan var i berä
närhet, för en tjuse
att berättarstypolen v
i ordning -

LUNDS UNIVERSI
FOLKMINNESAR

Brällaps vårdarne h
de, en arbete för a
så att gästen sätta k
berätta, det ansåg oh
dorligt, att icke bru

LUNDS UNIVERSITET 12
FOLKMINNESARKIV

nur mun kjäds tim le
ju berättap enur gästab
vin gästerna intnget bu
berdsplatser, läägja ät
det ach drickandet,
vur beastmta rätter
Kät flask Saltsjö be
Sapprod ärter, kipe
mat åts ur gemensa
mn fat, dun Stud
berden, dit Kalas bu
lag, dr många dam
di marje kapprarbeun
Efterrätter Sätestar be
astar Smärtärta, d
kjäds flurn Stjeckm kup
under berättops måltr

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV 2166

dit hemlagda aldrig
dracks ur kappvarkar
ölstinkan var vid
kvarsändan, för a
Tagas ur dem och sy
Sju drickes skålarn
Prästen var förr gän
mannen kan knät
kärver, kunn skar fle
skinkan vid kvällsp
kvardet, då är varje g
fick sin kvit.
Första kvällspsmid
skulle kvarden kvar
en tavrik intill sig
tallrik, av varje rät
skulle kvardet lägga

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

på den tallriken, sedan
skulle den skickas till
gammal fattig närmast
bröllops-gården, det kun
bruda-tallriken, såsom
blivande husmor skul
kunden tänka på fattig
då hennes största glä
fåt var i livet (bröllo
Närmaste gästerna,
brudparet prästen
äta på porslins-tallri
kar, så långt det räck
de övriga gästerna
fingo äta på träläll
knivar och gaflar,
långt räckte till, en

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

manliga hade sina
hvarda fältarbetar, de
dar voro av Bohus
kaggbarn, trädkedar
ej di andre tkedarne
fäckte till — Rätterna
voro upplagda på
enes träfat — dit fo
kan aldrig smörgå
bord fåre gästmålt
na —

Sedan middagens kå
voro ätna lästes bön
för maten, och sj
första helgdagsmi
dagen, sjöngs en
Andakts psalmen, Nu ta
Gud att falla —

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Bröllops lekarna tog
lekar — dansen kär
Prästen körja dans
lejd upp lekarna,
ambring några var
i en lång vals —
var då lekarna
tur att göra sam
da — den första da
i gifta stadet —
vardt det en stu
allmän dans, vi
vilken man upp
de tig med kall h
och hemlagat ät
Kaffe var kokat i le
inte Cognack ej fru

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

17

2166

Vare bröllsmaten emel
danserna gåvas skäl
pengar till lerndspar
i lerngrn hem sam
dit leliva anselign bu
mer 300 å 400 kron
för den sidan är ick
ringa lelapp — Sv
i mindre lerngrn
hem gavos skäla
pengar, om ej leler
så stora summor
Prästen och närbe
de gästerbegavo sig
hem fram för nat
för längväga hadde
legg platser anordna

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

i Veraleps-gården ab
begravningarna, då
icke använt någon
bår än bårtäcket,
30–40 tal gäster
ungdammen näjd
med liggplatser å g
på utredda halmb
var, då sängkläder
ej bäddats till, då bara
Syskonbädd är lig
så på golven und
vuxnapubdagarna, S
och våsen var det
andt om, med sämr
tider då icke tecvär
med, så mycket

Ställes tin Spritskåpet, g
am att belysningsstäl
gående lemapigerna
kläder, en del hydd
skap en del hälf
di auktion på, sig
at lemapigera vi
nt i blatta linnet
och kapa in bin
kläder, till sist bå
di in dem sins em
och kasta dem i e
hop på golvet för
pigen —

"Hvarenda sömnad
i en vuksas tid som
dus berättelsegästern

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2166

i kräkaps-gården, dit
frukost kostad kvan
Sätastor, nedstäu kun
ast "Kallskål"=efter, ka
skålen kostad av äld
med flera slags kryd
sirup - kallskålen
åts med sked, till fo
sikteläråd -

LUNDS UNIVERSIT
FOLKMINNESARI

Tiden gick fort un
kräkaps-dagarne va
dag hadde sina upp
tåg, En dag skulle
dammarne ut på
vägarne, ungdom
voro utklädda - en
sattade sig i ansikt

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV
2166

en del prunkar och
kastkägg - ap färgad
linkrieppe - ungdam
följet hadde fulla kv
gar med kräftapsor
och kramarin från
kräftaps-gärdan, när
kräftaps-följet mötte
kyäd di, eur då d
ingeita jn Stöltan,
kyäd de, utap färr
dan dem de hadd
i dinn korgar, d
var ett prat och v
den var följet färd
fram, tönstan eigen
kärlejn i din utstyr

Klädsel. — Älde S
vare kumna i le
gårdn fratn kista
am kjöltan ~~och~~
dagen och högn
Verdipter, Kristgäta k
fratn am dinn h
dels kusa kur fa
hade dit i dun
dun leggdun
Ein amtyckt naje
an "Lupkr kradgum
skål" — Dit ting
så an en yngling
upp fön en hög a
frall, ach kapade
en ungmö, an k

LUNDS UNIV
FOLKMINNE

2166

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

upp tin lig, Så skall
di hopa ur var tin
hop kedan di skåla
med kempart, och
med var andra jäp
len, äfvigo gäster än
dem fin "narri" tyer
ker mängen gång hän
de att di dan hop
brudgummaskålen tin
dammans fin fatten
tilevo ett par.

Sista bröllopsdagen
afredas tin spelmän
nen, Bakarskan visk
(diskarskan) uppassarsko
ach tin Sockens fatt

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

94

2166

Vår bröllopet var Slu
när annr Sedan i he
men återgått till dinn
vanliga arbeten, Sla
bröllopsminnen kvar
då talades länge an
bröllops glädjedagarn
Bröllopen tillställdes a
Tid en mycka före d
var naturvärdsgång
i Sunden säger Sam, a
mycket skulle begå
Herrarnshelgen med va
i följe med dem Sm
följt dem, vid vilda
Sedan var bröllopsnäjtin
Slut - levanden flytta tin
sin tillvarande hem -

2166 2166-

Husbänder och tjänare

LUNDS UNIVERSITE
FOLKMINNESARKI

Tjänaren förknadas
Sameljemedlem a
fick wistas tillsamm
med de ädriga i b
stugan, måltiderna
gos gemensamt a
Tjänareanlegten fa
kunno icke, och
gelen innehadde
dräng eller piga
på lön och kunn
stäke ända tills
mål ingicks
Läne Länsmannen
utöfver kasten var

(6

FOLKMINNESARKIV
2166

Stora En dräng 25 kr a
året ett par skor, ei
skälpund ull (½ skyr)
12 alnar linväv —
En piga 8 à 10 kr p
året ett par läderskor
ull tio strumpor sa
10 alnar linväv —
Strumpa 1860 talet g
go kamrem för tjäns
dalta upp En dräng
fick 50 — 75 kr om å
och dertill ett par
par stövlar, samt
1 ½ alns linväv 12 al
En piga erhåll 20 — 25
2 par hängen 1 ½ al 10 al
linväv —

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2166

Det tales ej mycken ex
vagans i klädsväg m
en sådan afsägning, a
var också sällan en
flicka hadde något y
klagg ens i småstäd
vidbrten, utan en lit
schal, som hängdes
en axlarne, och en
kamrells-duk för hu
det — En och annan
förmögen bondflick
gick dock i vintras fi
till kyrkan, i en vac
modskatt syed ba
en en klänning, fr
bestod med en axel kr
till medjan —

FOLKMINNESARKIV
2166

H

Hudedräkten var om
på 1860 talet – "mycke a
språkslös" – i hela Inget
Kvinnorna hade 6
utskläning om kom
en hemvävet halvu
om midjan, Kvinnorn
på ett brett skärp
tyg, stoppad med h
mor och fodrad fe
den vara i bruk i n
ga år – Kvinnorna be
köpa bida dukar, d
användes då di gjorg
till sängkam, det va
des finn hurved duka
av lammullsgarn, kan

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV 2166

das med sådant bilda
I vanje landshem ha
de bli en barnafäs
10–12 års flickor ting
gifva sig ut från sk
go hem, och tvinga fäm
sam barnfjäs –
Låten utgjordes av
maten samt en klap
ning om året, Det a
riga nödvändiga le
föräldrarne lemnade
och vars i alla fall
gluda att flickan kam
"fjäm maten" – Det var
nog bäst att mätta m
go munnar i förväg
hem –

Packet hvadde det afta
lestäldt låde med
och kläder, men
voro mycendels stor
och hindiga, varför
svåra utelicit kva
leidag – Kvinnorna
med ute på åker oc
ång vid alla tiufäl
för t.e. m. vid slag
ning och slagtraskni
Och dess emellan hö
de med matlagning
ning och vårdning
Packets ordspråk de a
tidigt upp och sent
bi för insleens, bi för
matmor, pigan liksom, o
ville later gå

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1 L 2166

Spikdammar Dåtebe

Om vårar i April m
skulle alltid fack m
åldrs, lätt bg åre, m
var var rick att de
åder å enn armen
fatteriston gick emb
och lätte åre, — de
får att få leart ns
dit asunda verdet —
Yngre personer ha
ro besvärade av
ldemma för det enn
lackt — det kallas Ske
Som fradds att Barn
bj dvare, att sullid

(12)

2166 ---

en Stol som endast en
Sig berördt golvet – bot
medel för ågäts Stolste
var att taga en Stol, o
vrida om Stolen tre gån
rätt fram, tre gånger avi
(motsatt håll) och hålla St
Stycket rätt mot ågat i v
ningen.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Om någon blev hastig
sjuk måtte något and
luften, smältes bly i en j
sked, det smälta blyet sla
i en vattenskål över de
sjuke, det blev underlig
figurer blyet i vattnet, s
såg det sjuke ut, de måtte
luften

Nuv lemmen fings "Ekorren
(engelska kyrkan) gues de
skiöne frö, med flera sla
fjäder, en klatt gubbe dun
gumma skulle bada, ske
tyddes in krossade ärte
i en liten fring Sam
des om halsen på lemme
sedan det lemiks en tid
halsen, så skulle fringe
gravas ned vid en jä
fast sten.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

För hudrötslig kräkes m
Svarsch Tags in Svarsch,
i Svårare hudrötslig Tags
— Lemies (arsenik) en är
Giftig

Uppt. av Valma L
Finnekumla

Vilhelm Eklund
Kind
Finnekumla

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
2166

Gulsalt – leatus igenom m
fö dun fjätus knappa, fjäu
av en gulspara skulle
fjäka räkas med, skrap
av gulmassa fö en n
dan vägg, dur lik stöd
gulmassan, leakus i sm
fakor, dum dun fjäka sk
äta, för aü lelom lera –
Tör vänkas fö knappen
ladus fö gredlad, källe
– fjäru ach smör smältas
mun, dü drog ut vur, le
väskan för dåkätt, ben
ach falg arluckas sammen
liv flästa – kädu ach v
smältas sammen liv pl

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

5 2166

Svalkes tages ner, och k
tes i mjölk lades på vä
bäddar — hamnar lades p
värk bäddar — hamnar
tages in i varmt vatten
utvärtes hjärtdammar
för styrka tenar och le
i knän och armar på la
vaddar, val bröstes, u
strökes på en linnedu
när vaddarna legat n
gon dag lin ansedas f
styrka tenar och led
mjukna åtgärderna —
Smörduk för stora m
plåster, Stäv skarpp
och bröst kurades på

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Linnedok, och ladas sa
magen, magen lilla va
och avlutande –
För mygplägor tages en
kärnvin med fem flyck
hela skarpa pipar kar
skalats kärnvin, en
finna flaska skappas fu
med malörts skjelkar o
lind sedan skaps kärn
vin för dit – tages en k
av malörts kärnvin
då hasta mygplägor
Skapste – och hylleté
(flaskste) gagnas då lil
hastigt sjuka
Rälacksle takets fön

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

anlt i bröstet –
Kittlek äts för illam
de – brustede järnsp
lades i vatten, drucks
nattigrut i bränn, je
fiskpinn tags in för ll
bätt –
Får warter på händer
förstätes skrevärta (vibr
i händer orsakas svbial
ammiam, sedan bränj
värtarna –
Watthänder på kreaturen
Kallas åkerkulor, de
som hade sådan skad
gå, och låta en död
på den, var det en m

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

8 2166 9

Då skulle en dåd barn
tagga på dem var dä ba
fadr barn hadda åkalla
skulle män tagga på d
dä fick i vara någon
släktskap med den dö
den dödes hund skull
tagas och gnidas över
ten flera gånger för att
mer vaka. Likta
skulle försvinna an
död verkyrdig tag på
dä fick låv ske in
den döde lades ne
likkistan.
Tandvärk skulle bö
lecat i kåd, en förslö

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Emmm tog en tunglis stucka
dun sick den värkans
tandm bå an fesen tele
eladej, bedmn skikas fle
in sinek en skika i di
gamalt trä — även
kölduärkan tog di a
vanet ach slog in i
träd — Gicka ningan ha
upp i dä trädet, fick
värkan på knappen, o
en dels slog di in värk
i äpple eller pänen
bedmn skrämde de be
för an vidrörn bå
träd, för då fick di v
har i ach på knappen

2166

Barnsängskvinnor, som
ej äta annat än kumm
gröt, dricka ölvest, mjöl
och Maltdricka blandad
kummen — Kumminsten
vin (medicin)
Spädbarn tvättas med
saltsten, i stället för tv
(fanskampt tvål) för hu
läsbret, stryddes på m
mjöl, som blandas av g
malt Innstaetråd —
Vax dit tillsägda plåskar
på kroppen, på äldre m
niskor, bi bredda dä
menniskor myket
om bröd lemna fick

LUNDS UNIVERS
FOLKMINNESA

FOLKMINNESARKIV

finnas fn krappen Bak
dä kistekrappar, där
hundet kallas Skarv
"Carv vars apta kekäp
med kår i hundet
klåda fn händerna
(traligen var dä för lite
kongörning för Carv)
Svartsjukan förekom
hus gäft man och
kvinna — dä kradde
den var förgjord, att
varit någon kunn vi
kapt den svartsjuke —
och för att få någo
di trekte um klunk
dä togas av dens kle

2166

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

och blir i en dryck, och
va den tjekte om -
Eller varma kullar av
enkelte skulle di hopt e
vatt i armhålet, bi a
dilledullen varit uppv
av knoppis värme, ler
blev tjeke för dem p
Som Som gesit dem le
Det måste vara avsta
för den som fick k
leks dryckam emr lad
Nån äktenskap vare
dryckaligen trodde a
fått något medel för
tjeke om, dit trolde
för annn ett bi förgä

2166 2166

Djurdjurkdammars bete

Vår djur dags utav fa
gående djurkdam, så ba
att dödt av fraslag
Blev djur hostigt dju
skulle de slås med ä
plugg, även barsbryggje
det skulle slåss med k
annan slag —

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Där att skydda djur fo
djurkdammar så ban
bete, så innan djur
skjöts ut skulle de k
sås med brand i n
bacen, varje djur skul
hade en sitt bild, fja

(50)

2166 10…

för att ingåt annat kr…
ma (?) vid dem.
För att skydda djur i la…
gårdar hängdes över
fähusdörren, en skjuten
hök eller skata – i fä…
hustråskel borras djup…
hål sattes med en levan…
orm, hålet pluggas igen…
det var skydd anordn…
gar, så att ej sjukdom…
komma på djur i fä…
stallar.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När djur varo sjuka f…
de dyvelsträck (?) alster…
när djuren andt i le…
en slags upp över f…

fatan uppan klöfvarn
en del smör för leve
städs gjordt mat nar
med smuldet, sedan h
laos en smörs under
andra fatan, den smör
ten sattes jämn en gärds
klöfvande, så att det an
gick lemt i luften
får kor talrat, sicka
han matt gräpa, slät
den arbetas in i degen
sam gods kan förs
sedan talrat, det va
för att den sedan upps m
ädera, warmt vatten a
dricka -

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Vg. Kind. Finnetumby I 2166 Finne Kunta 1

Dä trodde dä en del ha
de mjälk hvar barn d
stälde ut dä tjuvmjälk
andras bor, bå dä dom ji
mjälk mesa egendo
sina mjälkbarn.
Om någon gav bort
mjälk, så dappes e
eldglöd i mjälken, bå
ingen skulle kunna ji
stalla mjälk, som bor
från dä stället.
Folk trodde ju dä en
del hadde fått tomte
gubbar ledsagta ju
sina lagar — tomtar
gingo tide en hiskas la

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

och tröska sådan di
gät ur andras ladar
dan hvadde tamtebes lyc
som fick sig en tamte
Kär folk voro ute a
Rände och hästarn
g' orka upp för lea
ne, hvades det ön
gon Runde taga m
Ten från hästen, d
tag av hästtuttelgri
man-sprätten i dan
satte tuban på da
låta hästen vila lit
ledan åtö en god ti
fick han mukt (kra
igen orken dragu las

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

2166. 2166

Svenskar om Bildning

Ordet bildning är lätt
förgå, men att vara bi
dad, i andlig bemärkelse, är ej så lätt ve
rket.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Teoretisk bildning mo
inhämtas vid läroverk
för att tillvinna utbildn
Tiv att skola befatta
gar vid statens ämbets
verk — eller i Industrie
Tekniskten gemensam
Yrkesbildning för dem
uppfostras i hem och
hur bra och nödig att va

(10

2166

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sildade hem, namnlösa
är att uppträda hyfsat
i ord och handling mo
äter och underdå
de,
Nu kunna ej alla få e
ha teoretisk tidning ve
lärovärk, men i nu tid
ligger åtem bråd på
på äter och under
klasten att uppträd
som bildade menni
igenom humaniora
mat varandra, åt
klasen kun bråd på
ig igenom att vis
underklasen, att den

FOLKMINNESARKIV 2166

ut mennesker vande, f
för olika tillvärings-gra
och olika hemförhål
de i det sociala liv
"underklassen" har störr
krav för sig i vår tid
alla tiders tillvärings
kunskaps mått i fakto
tor, underklassens hem
förhållande äro olika
i socialt hänseende, me
så finnes två olika för
i en underklassens hem
en del föräldra tänk
andrig för att ligger
krav för dem som
de lever i sin hem

Lis eller ntam hemm
Det gnava kna natu
barn vita fram, för
mn fram i ard hau
gan, mat ändamdra
kamrater, i hemm
Den mennisken barn
kan för, att fatta hig
den liksom kärd att
kärdad, kleiser inta
at kratt ach leitus,
mat ändamdrunde
hela samtälls kens
Något barn kä lit
pleitas am är "hjä
leidning" den barn
leäd kagn ach lag

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARK

2166

Lineyan bij, eyenaar a
Inga vara på di gode
Inyckan som kamma fra
Hus en menniskan, Hu
Ginga omhällsställning
är i dö Saiden lisa
Ju kan kan hjärtelidn
gen ägas av allan, bu
väl hos den lige b
den lige -

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Den som har hjärtelid
ning, han kan tanka
och föreställer sen
är dö som gröen
Fädiskan ej för kam
fram ~~med~~, mat mig
anlingen i hemmet e

i angående livet, utan
en aktning för högre ut
lägga, Det ligger krav p
den unga människa
att visa åldersdom h
den, den äldre har g
igenom många pröv
ningar i livet, som
unga människan ej
Ofta, ungdommen är lä
och oberäknelig, har ej
gen livserfarenhet, kan
fått lag, och angående
ner invärka livet på
unga människa, anti
det lägga sina, utan d
ädla fördragtamma

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Det ligger stor kraft
en äldre människa a
att visa ungdom ge
exempel, den äldre m
niskan kan ingjuta,
ligt exempel kan lear
och ungdom, Det ligg
i hälsa lärarens fortsa
Än fast lärjar försto
ningar, att det blir
försåt lik för och n
dessa efter lidandet,
vill likna ungdom
Barn och ungdom
får lära i många
hem, att gropt
i dessa och handling

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2160

äldre menniskors fel
är att tänka för, att tig
vara för sig, för gå låter a
högsinnade för sådan, u
tjäfsita sig om goda e
fel i sitt hem, och i a
gänge med andra me
skar, en god älskvärd
menniska, åtes vänn
sig själv, får aktning
inför andra, än an
dålig menniska är f
Fast att alla förut
sina gelikar der gil
han —

LEEDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Det talas och skrive
så mycke om välsig

i nu tid för att leda
människor tillvarons m
en, men säga beträffa
stora massan av folk
Ämne var och en följa
sina åsikter åt det håll
som de känner sig m
dragna, och uppriglad
den som kommer i
as lidelser.
Det kunde vara ano
lunda i nu tid, som
är en upplysningstid f
alla folkklasser, i de
tiden en upphetsad
mot varandra, en
misstämning för att

2166
UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

och underordnande, m…
dom vill ej hava någ…
tukt i hem eller ute …
livet, äldre vill ej öv…
själstukt på sig själv…
Varifrån kommer top…
om tidens anda och …
delvis – Om ej från …
niskorna själva, ige…
dåliga exempel i hem…
och kamratlivet, o…
lösa vänskapsförbind…
på åtskilligt sätt, men…
Skar fastna sig ytligt i…
jäktande tid, igenom att…
se och höra mycket, ej …
sig vid goda intryck …

O. B.

2166

2166

Kulturell i Ludvika Västergård
år 1808 – tim 1916

Läs och skrivkunnigheten
Det kristliga prästliga
Hus fattiga hade det
By och rotebönder
Kunskapen i legalag
Hus och byggnader
Husgeråd hemmens bärnen
När fick vara sjuka läkekä
Ladugårdar djur kännedo
Köpmakaps handel
Samfärdsel vägar och fl
Klädesdräkter
Julens förberedelser
Lucia firande

115 Påskhusförande
Lördagsförande
Barndop
Begravningar
Likfärder
Nattvardsgångare

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Detta har jag tekniat
för att de matriel
förutom årets mån
arbeten innan och utö
hus – Kärlgåta Brudv

2166 2166

Simeskarmla 6-6 - 1916

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Hrr. Lil. Dr. C. W. von Sydow
Lund

Hjärtligt tack för Hrr Dr. [illegible]
de av den 21 maj - ja
han väntat så på bönd
att Lackmunnen i Lackstank
Fiskskrifte hoftin, men han
avhört några
Nu tager jag mig friheten
att sända några Lapska
skrifter - Hop nu leer
om Hrr Dr. kan taga a

Vän

dem i Falkenbergs-Fa
Tankars Tidskriften — an
det bedar di skriftliga
källorna i kulturen, Da
samlas till Falkenberg
föreningens "arkiv" i
Bäst vore för mig a
få insända material
hur av det gångna fa
lidet på 100 år i Fa
helhet. och om bed
dem. De kan göra ut
av mina kultur upps
med som lämpar sig
Tidskriften, —
Jag ber dem snart m
i en gammal historisk le

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Wemchamn - Gån Sunde
Sam Slät Krigsbragder för
Sdumma Tider innöd Sönnd
Stränder - dit historiska Sten
Sker gadet Torpa - hur unde
Sätare gjorde sin dagvärk
Skyldigheter i Gäjan av 1800
Nu levande ungdom v
ej hur deras far och m
Föräldrar hade det, i Vä
Västergötland, hur di fick ni
ig med hemindustri, och
Sen Mannen ut med hem
dustrins alster, att försälja
om Sveriges landskaper.
Det är ett Stort, Saknminnes
ingen arbetar för, att leev

4

119

Ja det som finnes kvar, f
den klara utvecklings före
innan fasta fackskolor v
anlagda i varje socken
jämnåriges tillgång, fak
anläggningar — m. m.
Jag skulle gerna önska
Eder tro som talk minnes f
ningen för "inte" — m
jag är i Er Tankegång a
ändigheter, så ej kan det
Herr Dr. gjorde en klor
gärning, om kunde nå
så jag kunde få mig
Eder uppmuntran i
mer — Det lectiplar ge
icke att tiu gånger

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV
2166

Inne för Salkmannes fa
eningen – för det är ju
att är ett gott företa
så går det långsamt, m
är ju ärorikt att leeva
fädrens enkla seder.

Wågar jag få ett matse
de Herrar med förla
för att få höra Herr Dr
uttalande – om så vore
möjligt för Herr Dr. att
da mig en liten uppma
i honor vare jag hjärtlig
tacksam, förlåt att fråga

Med utmärkt högaktn

Pauline Lars

Svenska om Bildning

Orsaken bildning är lätt
att begå, men att vara
bildad i andlig bemär-
else, är ej så lätt att uppnå.
Teoretisk bildning må
inhämtas vid lärosä-
säten, för att bliva utbil-
dad, för att skaffa sig
förmågan vid statens
ämbetsverk

LUNDS UNIVERSITETS BIBLIOTEK

Fast adress

2166

2166

Friderich
Finnekumla

5/7 — 1916

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Redaktion för Folkminnes
Lund

Härmed är jag till tjänst
R.. och frågar om d
anhämmet kunde och kä
två uppsatser, som jag h
fått i juni månad — om
avsänd till Eder Fil. Dr. Sy
Jag har ej hört något he
dem, och ej har jag fått
någon Tidskrift av
Folkminnen — Folk Fanta
Jag undrar om min ad
är gemind

Vänd

Av när jag skrivit och f
gav, så tänker jag nöjes
Kultur uppsatser Kultur
Jag skrev samt för Herr
Lydor, att jag följer Fin
förhållande, att Lede
Herr Herrar, som fogn
det i Tidskriften Folkmin
och Folktankar — att
Ledar manuskripen
an jnom att förvar
i Folkminnesföreningens
arkiv.
Herr Fil. dr. Lydor, h
att komma Stockholm
så jnom möjligt fin
emot Föreningen h
små Tingsmöjar — Ja
jn mörkligaste Fin
jord det Föreningen

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Den tog i Hund att gesa – f
jag är i mycke barntiga a
kunnighet, jag arbetar me
nye i att klevara det gäm
Det är nu nästan knapt nå
ung mennisken undran se
åt dom att hur tiden var
längan av 1600 Talet då det
hus dess far och mor fö
åldern hade det —
Västgötalandskapet varit bundt f
1800 Talet. innan Sveriges
landskaper, för din hemo
dester, och köpen – han
skap (handeln) – mun v
uppvaxande vet ej om v
gat av det fram farum
vet i Västgötalagyden, m
ge flera man sätter fi
männen i Statenstjänst, o

gått ut för Kristgåta kvalle
Vill känska att R... tyckes e
mina skrifter ej är ett lö
al kultur, men det lefver ett
historiskt i framtiden, "O
gunsten lärt är levarätt
för 1800 talets början.
Jag kunde en uppsats om
Bildning kan det passa för
någon tidning - eller kees
för att se vad tankar ja
i allmänhet hysa om lik

Vinen gata och grien
mig svar snart i försegl
kuvert, om R... kan kunda
något litet komma, så kun
det, ack tvär i Rek - kuv
så skicka prästkandun hym
kundningar och uttrande!

Med högaktning
Paulina Fredb

LUNDS UNIVERSITETS 21 66
FOLKMINNESARKIV

Juni månad

Hur arbeten och led
voro – i juni infall
"Midsommarsfirnin

Jag har tänkt att skr
om varje månadsarbe

Kan får en inblick i
årets arbetsliv inom
och utom hus –
Om bägge och dagen
arbetens utförande